

Zbornik sudske prakse

Predmet C-518/15

**Ville de Nivelles
protiv
Rudyja Matzaka**

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio cour du travail de Bruxelles)

„Zahtjev za prethodnu odluku – Direktiva 2003/88/EZ – Zaštita sigurnosti i zdravlja radnika – Organizacija radnog vremena – Članak 2. – Pojmovi ‚radno vrijeme‘ i ‚vrijeme odmora‘ – Članak 17. – Odstupanja – Vatrogasci – Vrijeme dežurstva – Pasivno dežurstvo”

Sažetak – Presuda Suda (peto vijeće) od 21. veljače 2018.

1. *Socijalna politika – Zaštita sigurnosti i zdravlja radnika – Direktiva 2003/88 o određenim vidovima organizacije radnog vremena – Pojam radnika – Dobrovoljni vatrogasac primljen u javnu vatrogasnu službu – Uključenost – Pretpostavke – Provjera koju provodi nacionalni sud*

(Direktiva 2003/88 Europskog parlamenta i Vijeća)

2. *Socijalna politika – Zaštita sigurnosti i zdravlja radnika – Direktiva 2003/88 o određenim vidovima organizacije radnog vremena – Odstupanja – Vatrogasci zaposleni u javnim vatrogasnim službama – Nemogućnost država članica da odstupe od definicija pojmova „radno vrijeme” i „vrijeme odmora”*

(Direktiva 2003/88 Europskog parlamenta i Vijeća, čl. 2. i čl. 17. st. 3. t. (c) podt. iii.)

3. *Socijalna politika – Zaštita sigurnosti i zdravlja radnika – Direktiva 2003/88 o određenim vidovima organizacije radnog vremena – Povoljnije nacionalne odredbe – Doseg – Manje ograničavajuća definicija pojma „radno vrijeme” – Isključenost*

(Direktiva 2003/88 Europskog parlamenta i Vijeća, čl. 1., 2. i 15.)

4. *Socijalna politika – Zaštita sigurnosti i zdravlja radnika – Direktiva 2003/88 o određenim vidovima organizacije radnog vremena – Područje primjene – Primici od rada – Isključenost – Obveza država članica da plaću za pasivna dežurstva utvrde s obzirom na prethodnu kvalifikaciju tih dežurstava kao „radnog vremena” odnosno „vremena odmora” – Nepostojanje*

(čl. 153. st. 5. UFEU-a; Direktiva 2003/88 Europskog parlamenta i Vijeća, čl. 2.)

5. *Socijalna politika – Zaštita sigurnosti i zdravlja radnika – Direktiva 2003/88 o određenim vidovima organizacije radnog vremena – Radno vrijeme – Pojam – Vrijeme pasivnog dežurstva radnika uz obvezu uz obvezu javljanja na pozive poslodavca u roku od osam minuta, što znatno ograničava mogućnost obavljanja drugih aktivnosti – Uključenost*

(Direktiva 2003/88 Europskog parlamenta i Vijeća , čl. 2.)

1. Vidjeti tekst odluke.

(t. 28.-31.)

2. Članak 17. stavak 3. točku (c) podtočku iii. Direktive 2003/88/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 4. studenoga 2003. o određenim vidovima organizacije radnog vremena treba tumačiti na način da države članice ne mogu – u pogledu određenih kategorija vatrogasaca zaposlenih u javnoj vatrogasnoj službi – odstupiti od obveza koje proizlaze iz te direktive, uključujući njezin članak 2. koji definira, među ostalim, pojmove „radno vrijeme” i „vrijeme odmora”.

(t. 39., t. 1. izreke)

3. Članak 15. Direktive 2003/88 treba tumačiti na način da ne dopušta državama članicama zadržavanje ili donošenje manje ograničavajuće definicije pojma „radno vrijeme” od one navedene u članku 2. te direktive.

U skladu s tekstom članka 15. Direktive 2003/88, države članice mogu primijeniti odnosno donijeti zakone i druge propise povoljnije za zaštitu sigurnosti i zdravlja radnika. Iz tog članka proizlazi da on upućuje na one nacionalne odredbe koje se mogu usporediti s odredbama Direktive 2003/88 koje se odnose na zaštitu sigurnosti i zdravlja radnika.

Te odredbe mogu biti samo one čiji je cilj, s obzirom na njihovu ulogu i predmet, utvrditi minimalnu razinu zaštite sigurnosti i zdravlja radnika. To je slučaj s odredbama iz poglavlja 2. i 3. navedene direktive. Suprotno tomu, odredbe njezina poglavlja 1., koji obuhvaća članke 1. i 2., drukčije su naravi. Naime, u tim se odredbama ne definira minimalno vrijeme odmora niti se one tiču ostalih vidova organizacije radnog vremena, nego se u njima utvrđuju definicije koje su potrebne za određivanje predmeta i područja primjene Direktive 2003/88.

Prema tome, iz teksta članka 15. Direktive 2003/88, s obzirom na njome uspostavljeni sustav, proizlazi da se mogućnost koja je predviđena tim člankom ne može primijeniti na definiciju pojma „radno vrijeme” iz njezina članka 2.

(t. 42.-44., 47. i t. 2. izreke)

4. Članak 2. Direktive 2003/88 treba tumačiti na način da države članice ne obvezuje na to da plaću za pasivna dežurstva poput onih u glavnom postupku utvrde s obzirom na kvalifikaciju tih dežurstava kao „radnog vremena” odnosno „vremena odmora”.

U tom pogledu, treba podsjetiti na nespornu činjenicu na koju je upozorio i sud koji je uputio zahtjev, a to je da Direktiva 2003/88 ne uređuje pitanje plaća radnika koje, na temelju članka 153. stavka 5. Direktive UFEU-a, izmiče nadležnosti Unije.

Prema tome, iako države članice mogu plaću radnika obuhvaćenog područjem primjene Direktive 2003/88 utvrditi s obzirom na definiciju pojmova „radno vrijeme” i „vrijeme odmora” iz članka 2. te direktive, one to nisu obvezne učiniti.

(t. 49., 50., 52. i t. 3. izreke)

5. Članak 2. Direktive 2003/88 treba tumačiti na način da dežurstvo koje radnik obavlja u svojem domu uz obvezu javljanja na pozive poslodavca u roku od osam minuta, što znatno ograničava mogućnost obavljanja drugih aktivnosti, valja smatrati „radnim vremenom”.

Naime, kada bi se dežurstvo isključilo iz pojma „radno vrijeme” ovisno o fizičkoj prisutnosti na mjestu rada, ugrozio bi se cilj Direktive 2003/88 koji se tiče zaštite sigurnosti i zdravlja radnika, kojima se osiguravaju minimalna razdoblja odmora i odgovarajuće stanke (vidjeti u tom smislu presudu od 3. listopada 2000., Simap, C-303/98, EU:C:2000:528, t. 49.).

K tome, iz sudske prakse Suda proizlazi da je za kvalifikaciju „radnog vremena”, u smislu Direktive 2003/88, odlučujući čimbenik taj da je poslodavac radnika obvezao na fizičku prisutnost u određenom mjestu i dostupnost u slučaju potrebe hitnog pružanja odgovarajućih usluga. Naime, te obveze – koje dotičnim radnicima onemogućuju odabir mjesta boravka u razdoblju dežurstva – treba smatrati dijelom izvršavanja njihovih dužnosti (vidjeti u tom smislu presudu od 9. rujna 2003., Jaeger, C-151/02, EU:C:2003:437, t. 63. i rješenje od 4. ožujka 2011., Grigore, C-258/10, neobjavljeno, EU:C:2011:122, t. 53. i navedenu sudsku praksu).

Naposljetku, valja istaknuti da nije isti slučaj u situaciji u kojoj radnik obavlja dežurstvo u okviru sustava raspoloživosti u kojemu mora biti stalno dostupan, ali ne mora biti na mjestu rada. Naime, iako je radnik u toj situaciji na raspolaganju svojem poslodavcu na način da mora biti dostupan, on može upravljati svojim vremenom uz manje ograničenja te se može posvetiti osobnim interesima. U tim okolnostima samo vrijeme povezano sa stvarnim pružanjem usluga treba smatrati „radnim vremenom”, u smislu Direktive 2003/88 (vidjeti u tom smislu presudu od 9. rujna 2003., Jaeger, C-151/02, EU:C:2003:437, t. 65. i navedenu sudsku praksu).

(t. 58.-60., 66. i t. 4. izreke)